

kedő domboldalon kerül el. A feltárást azért volt szükség, mert a területen bányát akarnak nyitni. A bányaterület földmunkával ez idáig még nem érintett területe teljes mértékben régészeti lelőhely.

Régészeti terepbejárás során (2004. április 16. és 19.) rézkori, népvándorlás kori és középkori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk. A humuszosítás közben végzett régészeti szakfelügyelet során (2004. május 20–26.) több régészeti objektumot sikerült megfigyelni.

A megelőző régészeti feltárást 2004. június 9–23. között végeztük. A feltárt 5002 m²-en összesen 66 objektumot bontottunk ki. A jelenségek legnagyobb része a rézkor két korszakából származik. (Balaton-Lasinja kultúra, Furchenstich kultúra – tűzdelt barázdás díszű kerámia kultúrája.) Emellett egy késő népvándorlás kori gödör is napvilágra került.

A feltárást Ny-i és ÉK-i felén cölöpszerkezetes épületek nyomait tudtuk megfigyelni. Az ásatás középső részén két félig földbe mélyített épület maradványait tártuk fel. Az ásatás kiemelkedő lelete egy rézkori idol töredéke, amely a 9. objektumból került elő.

A lelőhely tovább húzódik észak felé a teljes bányatelek területén.

Munkatárs: Kónya Bence régésztechnikus.

EKE ISTVÁN

397. Torony határa
(Vas megye) B, I

2004. április 22. és május 27. között végeztük el a 89. sz. főút Szombathelyt elkerülő szakasza folytatásaként a Bucsu felé vezető új útszakasz 4+300–8+800 km-szelvény közti szakaszán 2001-ben terepbejárással rögzített 4 lelőhely feltárást. A lelőhelyek számozása folytatása a Bucsu-országhatár szakaszon megfigyelt lelőhelyeknek.

Hammut-dűlő, Nyeste-patak K-i terasza: A gépi humuszosítás során megállapítottuk, hogy a domboldal erősen erodálódott, a minimális számú leletanyag másodlagos helyzetben van. Két objektumot tártunk fel, de leletanyag hiányában ezek egyikének kora sem volt meghatározható.

Nemesszer-dűlő, Nyeste-patak Ny-i terasza: A gépi humuszosítást követően mintegy 30 objektumot tártunk fel. Ezek többsége gödör (inkább agyagkitermelő és néhány árok). Nagyon jellegtelen, többségében kora vagy középső bronzkori házikerámiát tártunk fel.

Munkatársak: Kelbert Krisztina, Vámos Gábor régésztechnikusok.

ILON GÁBOR

398. Törökbálint, Tópark
(MRT 7. k. 36/1 lh.)
(Pest megye) B, V

2004-ben tovább folytatódott az ipari objektumok építése az ismert lelőhely területén. Ezekhez kapcsolódva

megelőző feltárást végeztünk a 3301/8, 3301/21 és 3301/24 hrsz. ingatlanokon.

A lelőhely nyugati részén, a 3301/8 hrsz. alatti telken a régészeti feltárást az építkezés megkezdése előtt, 2003 késő őszén elvégeztük, 2004 januárjában és februárjában az építkezés alapozási munkálatai alatt régészeti szakfelügyeletet láttunk el.

A lelőhely középső részén, a 3301/21 hrsz. területen 2003 novemberében mintegy 3000 m²-es területen megtörtént a durva humuszosítás, melynek során 21 régészeti objektum került elő. A feltárást csak 2004 márciusában kezdhettük meg. Az ásatás több szakaszban zajlott. Végül 43 objektumot, különféle rendeltetésű gödröket, cölöplyukakat tártunk fel. A leletanyagban – az állatcsontokon és a durva kerámián kívül – egy bronz fibulatú és orsógomb-töredékek voltak.

Szintén a lelőhely középső részén, a 3301/24 hrsz. területen 34 objektumot tártunk fel, melyek közül 21 kerek, 0,3–0,5 m átmérőjű cölöplyuk volt. A különféle rendeltetésű gödrökben a korra jellemző kerámiaanyagon kívül előkerültek bronztárgyak is: egy ár, egy bronzszegecs és egy pántgyűrű töredéke. Említésre méltó még egy töredékes csontszerszám, egy orsógomb töredéke és egy barnás-okker színű magkő, mely szórványként került elő a területen.

A lelőhely kora: késő bronzkor–kora vaskor.

Munkatárs: FánCSI Tamás fotós, ásatási technikus.

MARÓTI ÉVA

399. Túrkeve határa

(Jász-Nagykun-Szolnok megye) R, LT

2004. július 15. és augusztus 31. között a terepbejárási adatok alapján megelőző feltárást végeztünk a gázmező létesítésével érintett lelőhelyen. Közülük csak kettőn volt eredményes a kutatás.

Szeles-hát: A 2004. április végi terepbejárás során ezen a helyen – geomorfológiai tulajdonságok alapján – régészeti lelőhelyet valószínűsítettünk. Az aratás után a homokdombnak sejtett magaslatról, melynek lábánál fut majd a leendő vezeték, kiderült, hogy valójában egy kurgán, valószínűleg a késő rézkor idejéből.

A nyomvonalnak ezen a szakaszán 200 m hosszúságban 2–4 m szélességben lehumuszosítottuk a felszínt. Régészeti objektumot nem találtunk.

Görög-halom (Burkos-halom környéke): A szeméttel mellett lévő lelőhelyen a terepbejárás során igen nagy területen szétszántva, szóródva az újkőkori alföldi vonaldíszes kerámia kultúrája és a római kori szarmatáknak a leleteit találtuk.

A 300 m hosszúságban lehumuszosított területen újkőkori és szarmata objektumok helyett a vaskori kelták kis falujára találtunk rá. A feltárt felületbe egyetlen földbe mélyített lakóház és egy keskeny árok részlete esett bele. A lakóház azért bizonyult különlegesnek, mert a ház padlójába ásott gödörben rendellenes, hason fekvő helyzetben fekvő csontvázat is találtunk. A telep a ko-

rai kelta megtelepedés idejéből való; archaikus voltát a jellegzetes seprúdíszes, grafitos soványítású fazekak mellett a durva, kézzel formált, ujjbenyomkodásokkal tagolt oldalú cserépdarabok is alátámasztják.

Munkatárs: Tárnoki Judit.

CSÁNYI MARIETTA

400. Uraiújfalu-Szentivánfa, Szent János templom (Vas megye) Kö

2004. március 28-án helyszíni szemlét végeztünk a település templománál. A dombocska, amelyiken a templom és temetője van kb. 70–80 m átmérőjű. A műemléki helyreállítás (vagy az azt követő, helyi önkéntesek által végzett és felügyelettel vagy anélkül(?) zajló munka) során a középkori temetőt erőteljesen megbolygatták. Nagy mennyiségű embercsonttöredék hevert a felszínen.²⁷

Munkatárs: Nagy Marcella.

ILON GÁBOR

401. Üllő, 1. számú lelőhely (Pest megye) Á

Az M0 autópálya Pest megyei szakaszának építését megelőző régészeti feltárás során az M5 autópálya és az M0–4 főút csomópontja közti szakaszon, valamint a 4. sz. főút – Vecsést és Üllőt elkerülő – nyomvonalán dolgoztak 2004-ben a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága munkatársai. Geodéta: Erdi Benedek, térinformatikusok: Zoltán S. Péter vezetésével Progli Szabolcs és Tóth Károly. Koordinátor: Tari Edit.

A 2002-ben feltárt Árpád-kori lelőhelyeken szélesítés miatt újabb kutatásokat folytattunk a nyomvonal mindkét (ÉNy-i és DK-i) oldalán. Az objektumok számozását folytattuk. 2004-ben 1390 m²-en 20 új objektum (5 árok, 14 gödör, 1 különálló réteg) került elő, továbbá feltártuk a tavalyelőtti 44., 51., 53. árok folytatását, illetve a nagyméretű, földbe mélyített 63. Árpád-kori ház DK-i oldalát. A 92. sz. méhkas alakú gödörből gazdag 12. századi kerámiaanyag (hullámvonallal, csigavonallal díszített fazekak) került elő. A 94. sz. hamus betöltésű gödörben bordázott peremű kerámia, orsó-gomb és vaspenge volt.

Munkatársak: Füredi Ágnes, Gál Krisztián régészek, Farkas Zoltán, Nagy Borbála, Hargitai András régész-hallgatók, Darányi Réka, Füredi Tibor, Kiss László Zsolt, Progli Szabolcs, Sas Alexandra régésztechnikusok.

RÁCZ TIBOR – TARI EDIT

402. Üllő, 2. számú lelőhely

(Pest megye) Á

A 2002-ben feltárt Árpád-kori lelőhelyeken szélesítés miatt újabb kutatásokat folytattunk a nyomvonal mindkét (ÉNy-i és DK-i) oldalán. Az objektumok számozását folytattuk. A lelőhelyen összesen 46 objektumot bontottunk ki, ebből több a tavalyelőtti árok folytatása volt. A 17 leletszegény árkon és a 25 gödrön kívül három földbe mélyített házat és egy cölöplyuksort találtunk.

A lekerekített sarkú négyzet alakú területet határoló árok elképzelhető, hogy Árpád-kori karámok nyomai.

A 119. sz. objektum eredetileg szabadtéri kemence volt, amelyre később egy házat építettek. A ház rétegsorai ráfedtek a kemence munkagödrére. A sütőfelület jó állapotban megmaradt. A 120. sz. szabályos téglalap alakú ház kemencéje szintén jó megtartású. Alján számtalan cölöplyukat és két téglalap alakú tárolóvermet találtunk. Ezeket deszkákkal fedhették be, a deszkalapoknak kialakított vájatokat szintén megtaláltuk. A házakból késő Árpád-kori kerámia és állatcsont került elő.

Munkatársak: Füredi Ágnes, Gál Krisztián régészek, Farkas Zoltán, Nagy Borbála, Hargitai András régész-hallgatók, Darányi Réka, Füredi Tibor, Kiss László Zsolt, Progli Szabolcs, Sas Alexandra régésztechnikusok.

RÁCZ TIBOR – TARI EDIT

403. Üllő, 5. számú lelőhely

(Pest megye) Sza, Ú

A lelőhelyen korábban 2001–2003 között három éven át folytattunk kutatásokat. A lelőhely ÉNy-i, a Vecsésről Ecsere vezető műút É-i oldalára átnyúló, a dombtetőn és a domb ÉNy-i lejtőjének indításán elhelyezkedő sarkát 2004 májusában tártuk fel. A területet kutatóárokokkal vizsgáltuk át, a humuszréteg eltávolításakor újkori mázas kerámiadarabok és porcelántöredékek kerültek elő. A várakozásokkal ellentétben nem találtunk régészeti korú objektumot, mindössze újkori gödröket és világháborús futóárkot.

A már feltárt és átadott lelőhelynek mindössze 320 m² nagyságú területén 2004 szeptemberében kiszedték az út menti fákat, melyek alatt újabb szarmata objektumok kerültek elő. Két edényégető kemencét és munkagödreiket, egy paticsos házomladékot, három gödröt és egy sütőkemencét tártunk fel. Az edényégető kemencék más-más technikával készültek, az egyik épített rostéllyal, a másik rostélyát az altalajba vájva alakították ki. Az egyik edényégető kemence munkagödre korábban kútként funkcionált, majd részben feltöltötték, ezután alakították ki a munkagödrot.

Munkatársak: Mérai Dóra, Balogh András régész-hallgatók, Nyikus Krisztián régésztechnikus.

KULCSÁR VALÉRIA – NAGY ANDREA

404. Üllő, 10. számú lelőhely

(Pest megye) A, Á

A lelőhelyen a nyomvonaltól DK-re egy bekötőút építé-

27 P. HAJMÁSI E.: Uraiújfalu-Szentivánfa. In: Valter Ilona: Árpád-kori téglatemplomok Nyugat-Dunántúlon. Budapest, 2004, 167.